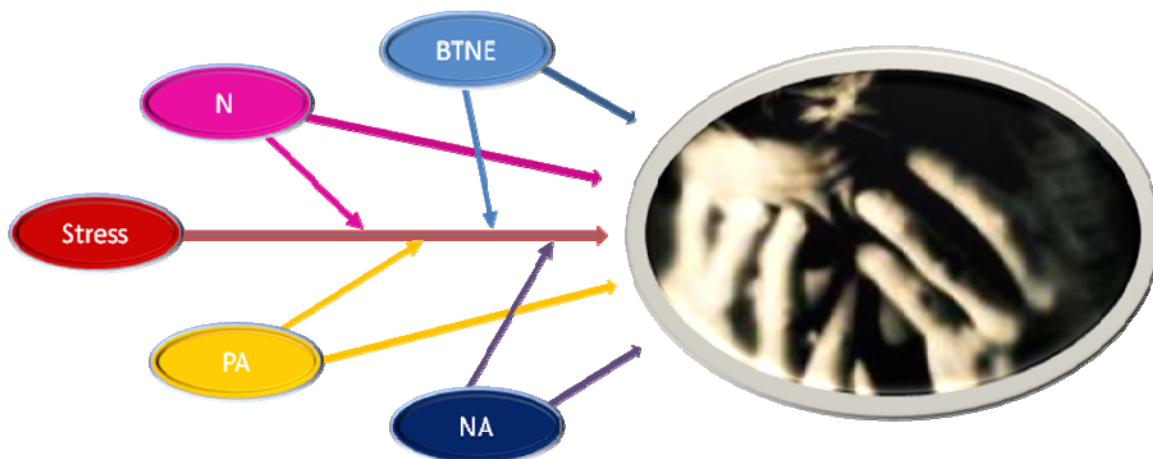

Stress, neuroticisme, bias towards negative emotions, positief- en negatief affect als voorspellers van (sub)klinische depressie

Stress, neuroticism, bias towards negative emotions, positive- and negative affect as predictors of (sub)clinical depression

Ir. Gert J.A. van Dijk

Eerste begeleider: dr. N. E. Jacobs

Tweede begeleider: dr. A. N. Mudde

Februari 2009

Faculteit Psychologie

Afstudeerrichting Gezondheidspsychologie

Open Universiteit Nederland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Samenvatting	4
Summary	6
1 Inleiding.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.1 Achtergrond.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.2 Theoretisch kader.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.3 Doelstelling.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.4 Vraagstelling	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.5 Hypothesen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2 Methode.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.1 Onderzoeksgroep	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.2 Instrumenten.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3 Procedure	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4 Analyse	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3 Resultaten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1 De steekproef	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2 Constructie van de variabelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.1 De FAT variabelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.2 Zelfrapportage variabelen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3 Betrouwbaarheidsanalyses.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4 Correlatieanalyse.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.5 Regressieanalyse	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.3 Controle van de invloed van de demografische variabelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.4 Hoofdeffecten van de onafhankelijke variabelen op de huidige depressie (SKDS1)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

3.2.5	Hoofdeffecten van de onafhankelijke variabelen op toekomstige depressie (SKDS2)	Fout!
	Bladwijzer niet gedefinieerd.	
3.2.6	Interactie-effecten tussen Stress en de andere onafhankelijke variabelen en SKDS1 als afhankelijke variabele.	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.7	Interactie effecten tussen de onafhankelijke variabelen met SKDS2 als afhankelijke variabele Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
3.6	Samenvatting van de resultaten.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4	Discussie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.1	Onderzoekresultaten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2	Beperkingen en/of methodologische tekortkomingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.3	Theoretische en maatschappelijke relevantie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2.1	Theoretische relevantie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2.2	Maatschappelijke relevantie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.4	Vervolgonderzoek.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Referentielijst.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Bijlage 1. Gebruikte vragenlijsten voor stress-onderzoek VL-OU	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Facial Affect Task (FAT).....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Vragenlijst: EPQ-RSS-N.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Vragenlijst: PANAS.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Vragenlijst: SDS.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Vragenlijst: PSS	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Bijlage 2. Controlesimulaties van subgroep met beperkte spreiding in tijdsduur	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Stress, neuroticisme, bias towards negative emotions, positief- en negatief affect als voorspellers van (sub)klinische depressie.

Gert J.A. van Dijk

Samenvatting

Achtergrond. Depressie is een groot probleem voor de volksgezondheid. Preventie en behandeling zouden beter geoptimaliseerd kunnen worden indien de factoren die een rol spelen bij het ontstaan en de ontwikkeling van depressie beter bekend en begrepen zouden worden. Depressie gerelateerde factoren die uit eerder onderzoek het meest frequent naar voren kwamen zijn stress, neuroticisme, bias towards negative emotions en positief- en negatief affect. De relaties, zoals tussen persoonlijkheid en depressie, blijken echter complex en de gevonden verbanden zijn vaak niet eenduidig. In dit onderzoek is het kwetsbaarheidsmodel (vulnerability model) en het stress-kwetsbaarheidsmodel (diathesis-stress model) getoetst. Het eerste model werd getoetst door te onderzoeken of de eerder gevonden voorspellers van huidige en toekomstige (sub)klinische depressieve symptomen in dit onderzoek bevestigd worden en het tweede model door de interactie tussen stress en de andere risicofactoren te onderzoeken.

Doel. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in hoeverre de genoemde risicofactoren, overeenkomstig het kwetsbaarheidsmodel, huidige en toekomstige depressieve symptomen daadwerkelijk voorspellen en in hoeverre beïnvloeding van de kwetsbaarheid voor stress volgens het stress-kwetsbaarheidsmodel daarbij een rol speelt.

Deelnemers, procedure en onderzoeksontwerp. Het onderzoek bestond uit een gecombineerd cross-sectioneel en longitudinaal webbased vragenlijstonderzoek onder studenten psychologie van de Open Universiteit Nederland. Hiervoor werd gebruik gemaakt van het Virtueel Laboratorium van de Universiteit. Aan de eerste meting namen 608 studenten deel, 165 mannen, 442 vrouwen en 1 met onbekend geslacht in de leeftijd van 15 tot 72 jaar en met een gemiddelde leeftijd van 36,9 jaar. Aan de tweede meting deden 347 personen mee waarvan 99 mannen en 247 vrouwen en 1 met onbekend geslacht, in de leeftijd van 15 tot 72 jaar, met een

gemiddelde leeftijd van 38,2 jaar. De tijdsduur tussen de eerste en tweede meting bedroeg gemiddeld 40,5 dagen.

Meetinstrumenten. Stress werd gemeten met de Perceived Stress Scale (PSS; Cohen, Kamarck & Mermelstein, 1983); de ernst van de *depressieve symptomen* met de Self-Rating Depression Scale (SDS; Zung, 1965); *neuroticisme* met de neuroticisme subschaal (EPQ-RSS-N) van de (EPQ-RSS; Eysenck, 1975; Sanderman et al. 1995); *bias towards negative emotions* met Pictures of Facial Affect (PFA) (Ekman, 1976 & 1972 & 1971); *positief- en negatief affect* met de Positive and Negative Affect Schedule (PANAS) (Watson, Clark, & Tellegen, 1988).

Resultaten. Wat betreft *huidige depressieve symptomen* bleken neuroticisme, stress, positief affect en bias towards negative emotions, in volgorde van belangrijkheid, significante voorspellers te zijn. Bias towards negative emotions bleek daarbij echter negatief in plaats van positief gecorreleerd. Negatief affect bleek geen significante voorspeller te zijn.

Wat betreft *toekomstige - depressieve symptomen* bleek naast *huidige depressieve symptomen* alleen stress een significante voorspeller te zijn. Er werden echter geen significante interactie-effecten tussen stress en de andere risicofactoren gevonden.

Conclusie. Geconcludeerd werd dat neuroticisme de beste voorspeller van *huidige depressieve symptomen* was, respectievelijk gevolgd door stress, positief affect en bias towards negative emotions. Verder werd geconcludeerd dat naast de ernst van de *huidige depressieve symptomen*, stress de beste voorspeller van *toekomstige depressieve symptomen* was.

Daarnaast is geconcludeerd dat er geen bevestiging voor het stress-kwetsbaarheidsmodel maar wel voor het daaraan gerelateerde algemene kwetsbaarheids (vulnerability)- en tri-partite model werd gevonden.

Keywords: Depressie, subklinische depressie, voorspellers, risicofactoren

Stress, neuroticism, bias towards negative emotions, positive- and negative affect
as predictors of (sub)clinical depression.

Gert J.A. van Dijk

Summary

Background. Depression is a major threat for the public health. Prevention and therapy could be further improved if the risk factors that play a role in the onset and development of depression would be better known and understood. Amongst the most frequently in studies mentioned depression related factors are neuroticism, stress, positive- en negative affect and bias towards negative emotions. The inter-relations, for example the interaction between personality and depression, appear to be rather complex however and the discovered relations are often ambiguous. In this research the general vulnerability model as well as the diathesis-stress model, a special variant of the first, were tested. The first model was tested by investigating previously found predictors of current and future (sub)clinical depressive symptoms and the second one was tested by investigating the interaction between stress and the other mentioned risk factors.

Aim. The aim of this research was firstly to gain insight into the associations between the mentioned risk factors and respectively current and future depression conform the vulnerability model and secondly to investigate to which extent the vulnerability for stress is influenced by the other mentioned risk factors according to the diathesis-stress model.

Participants, procedure, design. The applied research design was a combined cross-sectional and longitudinal web based survey carried out amongst students psychology of the Open University of the Netherlands. For this purpose the virtual laboratory of the university was applied.

The first sample consisted of 608 student, 165 males and 442 females and 1 subject with unknown gender, aged 15 to 72 years (with an average of 36,9 years). The second sample consisted of 347 persons of which 99 were male and 247 female and 1 subject with unknown gender, aged 15 to 72 years (with an average of 38,2 years). The average time between the first and second sample was 40,5 days.

Measures. Stress was measured by the Perceived Stress Scale (PSS; Cohen, Kamarck & Mermelstein, 1983); the severity of the *depressive symptoms* with the Self-Rating Depression Scale (SDS; Zung, 1965); *neuroticism* with the neuroticism subscale (EPQ-RSS-N) of the Eysenck Personality Questionnaire (EPQ-RSS; Eysenck, 1975; Sanderman et al. 1995); *bias towards negative emotions* with the Pictures of Facial Affect (PFA) (Ekman, 1976 & 1972 & 1971); *positive- and negative affect* with the Positive and Negative Affect Schedule (PANAS) (Watson, Clark, & Tellegen, 1988).

Results. With respect to *current depressive symptoms*, stress, neuroticism, bias towards negative emotions and positive affect appeared to be significant predictors. However, negative affect was not found to be a significant predictor. Bias towards negative emotions appeared to be negatively instead of positively related to the depressive symptoms however.

With respect to *future depressive symptoms*, stress was found to be a significant predictor in addition to current depressive symptoms. No interaction effects between stress and the other predictors were found.

Conclusion. It was concluded that neuroticism was the best predictor of current depressive symptoms, followed by respectively stress, positive affect and bias towards negative emotions. It was concluded also that in addition to current depressive symptoms, stress appeared to be the best predictor for future depressive symptoms. Furthermore confirmation was found for the general vulnerability- and the tri-partite model but not for the diathesis-stress model.

Keywords: Depression, subclinical depression, predictors, risk factors